

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

053 Психологія

для здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня

Вступне слово

Програма складена з урахуванням програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 053 Психологія. Вона містить два розділи, у першому з яких відображені теоретичні питання, а у другому – завдання практичного спрямування. Розроблені питання базуються на фундаментальних постулатах психології та результатах сучасних наукових досліджень, спрямовані на виявлення знань та умінь здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 053 «Психологія».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ.

Дисципліна «Дизайн психологічного дослідження».

1. Розкрийте поняття «наука» та «наукові дослідження». Процес наукового дослідження.
2. Охарактеризуйте ключові характеристики дизайну дослідження. Підвищення внутрішньої та зовнішньої валідності у психологічних дослідженнях.
3. Дайте характеристику поширеним дизайнам; вибір дизайну психологічного дослідження.
4. Опишіть види експериментальних дизайнів (двогрупові експериментальні дизайни, факторіальний дизайн, гібридні експериментальні дизайни та квазі-експериментальні дизайни).
5. Охарактеризуйте нееквівалентні дизайни експериментальних досліджень.
6. Розкрийте небезпеки експериментального дослідження
7. Опишіть кількісний аналіз: описова статистика, одноваріантний аналіз, двоваріантний аналіз; пояснювальна статистика; загальна лінійна модель; двогрупове порівняння.

Дисципліна «Психологічне консультування з основами психотерапії».

1. Розкрийте основні поняття арт-терапії. Охарактеризуйте корекційні можливості арт-терапії. Опишіть форми арт-терапії та особливості оснащення арт-терапевтичного кабінету.
2. Опишіть способи реєстрації та оцінки арт-терапевтичної роботи.

3. Охарактеризуйте ізотерапію та опишіть основні етапи ізотерапії. Які особливості сприйняття продуктів творчості клієнтів в ізотерапії?
4. Охарактеризуйте матеріали для занять з арт-терапії. Як психологічно впливають художні матеріали на клієнтів в процесі занять з арт-терапії?
5. Здійсніть порівняльний аналіз арт-терапії, проективного малюнку та навчання малюванню. Розкрийте особливості символіки кольорів у арт-терапії.
6. Розкрийте обмеження арт-терапевтичної діагностики. Оцінка діагностичних параметрів у арт-терапії. Діагностичні ознаки в арт-терапії: символ та лінія.
7. Розкрийте зміст казкотерапії та опишіть особливості психологічного аналізу казок.
8. Розкрийте сутність етапів казкотерапії. Діагностичні можливості казки.
9. Опишіть жанри, що застосовуються у казкотерапії. Назвіть та опишіть види казок, що використовуються в казкотерапії.
10. Розкрийте історію, сучасні тенденції піскової терапії та роль психолога в пісковій терапії.
11. Опишіть особливості організації кабінету піскової терапії та процесу піскової терапії.

Дисципліна «Психологія травми».

1. Розкрийте історію вивчення психології травми, її етапи. Психічна і фізична травма. Воєнні травматичні неврози.
2. Охарактеризуйте поняття травмуючої ситуації, її ознаки та різновиди. Сприйняття травмуючої ситуації людиною. Види та рівні реакцій на травмуючу ситуацію.
3. Розкрийте психотравму як психофізіологічний процес. Вплив травми на мозок людини. Дисоціація та повторне переживання травми. Деперсоналізація.
4. Охарактеризуйте стрес, травматичний стрес, гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад. Симптоми посттравматичного стресового розладу та механізми їх походження. Типологія ПТСР. Діагностичні критерії ПТСР. особливості ПТСР у дітей. Комплексний ПТСР та розлад травми розвитку.
5. Охарактеризуйте методи психодіагностики розладів, пов'язаних із травматичним стресом. Структуроване клінічне діагностичне інтерв'ю SCID; клінічна діагностична шкала CAPS; CATS-2; Контрольний перелік життєвих подій (LEC) та Контрольний перелік питань для оцінки ПТСР (PCL-5); Місісіпська шкала для оцінки постратравматичних реакцій; Шкала безнадійності Бека; Методика «Духовна криза»; Тест «CP-45»; шкала оцінки тяжкості впливу

травматичної події (Impact of Event Scale-Revised, IOES-R); опитувальник для оцінки вираженості психопатологічної симптоматики SCL-90-R.

6. Дайте характеристику можливостям та методам психологічної корекції при травматичних розладах. Загальні особливості психокорекційної роботи з психологічною травмою. Можливості та обмеження. Особливості індивідуальної психокорекції в роботі з психологічною травмою. Особливості групової психокорекції в роботі з психологічною травмою. Особливості травматичного досвіду в різних соціальних ситуаціях. Методи саморегуляції психологічного стану особистості, їх різновиди та особливості застосування. Методи психологічної самопомоги. Методи та способи стабілізації особистості з психологічною травмою.

7. Дайте характеристику EMDR як методу психотерапії. Історія методу EMDR. Основи планування терапії EMDR психічно травмованих людей. Підготовка та стабілізація. Покази до опрацювання травми. Техніки терапії EMDR. Стратегії EMDR і стабільність. Елементи терапії комплексного ПТСР. EMDR для спеціальних категорій пацієнтів. Терапія EMDR для дітей та підлітків.

Дисципліна «Психології самопізнання та саморегуляції».

1. Розкрийте розуміння термінів «саморозвиток» та «саморегуляція». Генетичні основи психології саморозвитку та саморегуляції.

2. Опишіть ресурси та критерії саморозвитку. Механізми саморозвитку та саморегуляції. Методи психогієни та психопрофілактики

3. Охарактеризуйте емоційний компонент саморозвитку особистості. Базові емоції та робота з ними.

4. Дайте характеристику когнітивним основам саморозвитку людини. Техніки управління когнітивними стилями особистості

5. Опишіть мотиваційні складові саморозвитку особи. Агресія, альтруїзм, просоціальна поведінка: у мотиваційному профілі особистості.

6. Розкрийте психодуховний саморозвиток індивіда. Бібліотерапія. Аутопсихотерапевтичні підходи до саморегуляції особистості.

7. Розкрийте діагностику навіюваності. Діагностика та розвиток сенсорної чутливості.

8. Опишіть українські розвідки в темі саморозвитку та саморегуляції.

9. Розкрийте зарубіжні дослідження саморозвитку та саморегуляції особистості.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Проведіть порівняльний аналіз логотерапевтичного і когніто-

терапевтичного тренінгів. Алгоритм виконання: зосередьтеся на сутнісній специфіці такого роду психологічних тренінгів і процедурних особливостях їх практичної реалізації.

2. Вкажіть, які основні компоненти психотренінгової процедури Ви вважаєте за необхідне виділити у структурі тренінгу оптимізації поведінки в соціальному конфлікті. Алгоритм виконання: прагніть адекватно визначити критерії такого виділення і врахуйте логіку реалізації зазначеного тренінгу.

3. Змоделюйте типові труднощі, з якими ведучий тренінгу може зіткнутися на початку тренінгу. Алгоритм виконання: схарактеризуйте різницю у вияві таких труднощів в гомогенній і в гетерогенній групі.

4. Проаналізуйте форму, розмір і кольорову гаму кабінету для психологічних тренінгів. Обгрунтуйте Ваші дії в ситуації, коли під час проведення тренінгових сесій Вам пропонують змінити приміщення і перейти у великий зал з високими стелями. Алгоритм виконання: спирайтеся на принцип кількості тренінгової групи, принципи довіри і конфіденційності.

5. Змоделюйте основні елементи початку комунікативного тренінгу. Алгоритм виконання: опишіть просторове розташування групи, звернення ведучого, а також прийоми, спрямовані на створення атмосфери довіри і релевантних очікувань групи.

6. Змоделюйте діагностичний етап тренінгу стресостійкості. Які вправи Ви би застосували? Алгоритм виконання: зосередьтеся на діагностуванні загальної толерантності до стресу і інтенсивності переживання стресу на момент тренінгу.

7. Вкажіть, які основні сенсові блоки тренінгових вправ, технік і методик Ви включили би до корекційного етапу тренінгу пошуку сенсу життя. Алгоритм виконання: розташовуйте вправи одну за одною, дотримуючись принципу досягнення кульмінації (якою могли б стати саморозкриття учасників, рефлексія власних сенсожиттєвих пошуків) і наступної емоційної стабілізації.

8. Зобразіть схематично на папері, як би Ви розташували групу з 50 осіб під час тренінгу соціальної перцепції, враховуючи, що оптимальна кількість учасників тренінгу – 7 +/-2. Алгоритм виконання: скористайтеся принципом акваріуму і дайте відповідь, яких учасників групи Ви би розташували в зовнішньому, а яких – у внутрішньому колі?

9. Змоделюйте ситуацію реалізації психологічного тренінгу у форматі психодрами з опорою на сценарій стимулювання розвитку самовладання і емоційної стабільності. Алгоритм виконання: зосередьтеся на специфіці «психодрамного» тренінгу і актуалізуйте Ваше розуміння арсеналу відповідних прийомів зазначеного стимулювання і володіння ним.

10. Ухваліть рішення як ведучий тренінгу. Ви проводите тренінг тайм-

менеджменту з групою учасників, що мають суттєві відмінності у профілі основного роду занять і способі організації власного життя. Як оптимальним чином подолати можливу проблемність цієї гетерогенності тренінгової групи? Алгоритм виконання: зосередьтесь на спільній для учасників групи неоптимальності використання ними власного часу і актуалізуйте необхідні тренінгові прийоми приборкання цієї неоптимальності.

11. Схарактеризуйте технологію проведення психологічного тренінгу транзактного спрямування. Алгоритм виконання: визначіть основне призначення такого роду тренінгу і проаналізуйте його технологічне втілення на практиці.

12. Опишіть Ваші дії як ведучого тренінгу в такій проблемній ситуації: в ході тренінгової роботи після виконання психотерапевтичної вправи одна з учасниць починає плакати. Групова робота спиняється, учасники тренінгу розгублені. Алгоритм виконання: сконцентруйтеся на тому, щоб не втратити групову динаміку; одночасно допомогти учасниці, яка плаче, і дотриматися принципу спонтанності вияву емоцій, котрий Ви проголосили ще на початку тренінгу.

13. Опишіть Ваші дії як ведучого тренінгу в такій проблемній ситуації: в ході тренінгової роботи під час проведення групової дискусії один з учасників монополізує дискусію. Він говорить експресивно, активно і не збирається зупинитися. Водночас група доволі пасивна. Алгоритм виконання: Вам необхідно активізувати групу, зупинити надміру експресивного учасника і не порушити при цьому жодного з принципів спілкування в тренінгу.

14. Ухваліть рішення як ведучий тренінгу. Ви проводите тренінг релаксації на підприємстві (для співробітників), котрий триває 40 хвилин. Чи потрібно розповісти учасникам на початку про принципи спілкування в тренінгу? Алгоритм виконання: Вам треба розрахувати час на різні елементи релаксації, визначити цінність інформації про принципи спілкування в такому тренінгу та її тривалість і визначити доцільність включення цієї інформації в тренінг.

Форми контролю та критерії оцінювання

Організування та проведення вступних випробувань до аспірантури здійснюється відповідно до Правил прийому до аспірантури Національного університету «Львівська політехніка» у відповідному році.

Вступний іспит зі спеціальності 053 Психологія проводиться у письмово-усній формі згідно з окремим графіком, який затверджується Ректором Університету та оприлюднюється на інформаційному стенді відділу докторантури та аспірантури й офіційному веб-сайті Університету не пізніше, ніж за 3 дні до початку прийому документів.

Екзаменаційні білети вступного іспиту зі спеціальності 053 Психологія формуються в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 053

Психологія та затверджуються на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти.

Результати вступного іспиту зі спеціальності оцінюються за 100-бальною шкалою.

Екзаменаційний білет вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія містить:

- письмову компоненту з чотирьох питань: два питання з розділу «Теоретичні питання» і два питання з розділу «Практичні завдання» (кожне із чотирьох питань екзаменаційного білета оцінюється максимально в 20 балів, максимальна сумарна кількість балів письмової компоненти – 80 балів);

- усну компоненту вступного іспиту з чотирьох питань (кожне із чотирьох питань усної компоненти оцінюється максимально в 5 балів, максимальна сумарна кількість балів усної компоненти – 20 балів).

Критерії оцінювання кожного питання письмової та усної компоненти вступного іспиту зі спеціальності 053 Психологія є такими:

Оцінка «відмінно» (18-20 балів для питань письмової компоненти та 5 балів для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру бездоганно засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на питання; демонструє глибокі та всебічні знання, логічно будує відповідь; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обгрунтовано будувати висновки.

Оцінка «добре» (14-17 балів для питань письмової компоненти та 4 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру добре засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст питання, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів; нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту.

Оцінка «задовільно» (10-13 балів для питань письмової компоненти та 3 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру в основному засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; фрагментарно розкриває зміст питання і має лише загальне його розуміння; при відтворенні основного змісту питання допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття.

Оцінка «незадовільно» (0-9 балів для питань письмової компоненти та 0-2 бали для питань усної компоненти): вступник не засвоїв зміст питання, не знає основних його понять; дає неправильну відповідь на запитання.

Виконання завдань вступного іспиту зі спеціальності 053 Психологія передбачає необхідність неухильного дотримання норм та правил академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Львівська політехніка». За порушення зазначених норм та правил вступники в аспірантуру притягаються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства.

Рекомендована література

1. Андрушко Я. С., 2017. Психокорекція. Львів: ЛьвДУВС.
2. Бірта Г. О., Бургу Ю.Г., 2014 Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури». 142 с.
3. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: [Курс лекцій] К.: МАУП, 2003. 120 с.
4. Булах І.С., Кузьменко В.У., Помиткін Е.О. [та ін.]. 2015. Консультативна психологія, Вінниця: ТОВ «Нілан - ЛТД».
5. Бхаттачарджи А., Ситник Н.І. 2016 Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посібник. Режим доступу: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/12/Sytnik_Methodology.pdf
6. Важинський С.Е., Щербак Т. І., 2016. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. 260 с.
7. Вознесенська О., Мова Л., 2007. Арт-терапія в роботі психолога. К.: Шк. світ, 120 с.
8. Вознесенська О., Сидоркіна М., 2015. Арт-терапія у подоланні психічної травми: Практичний посібник. К.: Золоті ворота, 198 с.
9. Галян О.І., Галян І.М., 2012. Експериментальна психологія. Навч. посібник. К.: Академвидав. 400 с.
10. Галян І.М., 2009. Психодіагностика. К. : Академвидав.
11. Гічан І. С., Гічан. О. І., 2004. Експериментальна психологія: практикум. К.: [б.в.]. 180 с.
12. Горбунова В.В., 2007. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. К.: «ВД «Професіонал». 208 с.
13. Данчева О.В., Швалб Ю.М., 2003. Практична психологія в економіці та бізнесі. К.
14. Занюк С.С., 2002. Психологія мотивації. К.: Либідь.
15. Ільченко І.С., 2013. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 150 с.
16. Кайдалова Л.Г., Пляка Л.В., Альохіна Н.В., Шаповалова В. С., 2018. Психологія спілкування. Х. : НФаУ.
17. Калька Н., Ковальчук З., Одинцова Г., 2021. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч.2. Львів: ЛьвДУВС, 148 с.
18. Калька Н., Ковальчук З., 2020. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч.1. Львів: ЛьвДУВС. 232 с.
19. Карамушка Л.М., Бондарчук О.І., Грубі Т.В., 2018. Діагностика перфекціонізму та трудоголізму особистості: психологічний практикум. Кам'янець-Подільський: Медобори.
20. Климчук В.О., 2009. Математичні методи в психології. Навч. посіб. для студ. психологічних спеціальностей. К.: Освіта України. 288 с.

21. Колпакчи О. С., 2018. Арт-терапія: курс лекцій : навч. посіб.; Бердян. держ. пед. ун-т. – Київ : Центр учбової літератури, – 287 с.
22. Кузікова С.Б., 2008. Теорія і практика вікової психокорекції. Суми: ВТД "Університетська книга".
23. Максименко С.Д., 2006. Генеза здійснення особистості. К. : ТОВ "КММ".
24. Максименко С.Д., Носенко Е.Л., 2008. Експериментальна психологія. Підручник. К.: Центр учбової літератури. 360 с.
25. Неурова А.Б., Капінус О.С., Грицевич Т.Л., 2016. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості. Львів: НАСВ.
26. Оруджова Ж.А., 2009 Створення казки або казкова арт-терапія. К.: Марич. 92 с.
27. Основи психологічного тренінгу та психокорекції [Текст]: навч. посіб. / Я. С. Андрушко; МОН України. НУ "Львівська політехніка", 2021. – 236 с.
28. Петрунько О., 2010. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі. Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс».
29. Петрова Л.Г. Соціально-психологічні чинники задоволеності професійною діяльністю менеджера з персоналу. дис. канд. психол. наук - 19.00.10 . К., 2016. 212 с.
30. Підлипна Л., 2009 Мистецтво терапії. Івано-Франківськ. 151 с.
31. Практикум із групової психокорекції: підручник, 2015. С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс».
32. Психологія саморозвитку особистості: збірник наукових праць / за ред. Н.В. Чепелевої, Я.Ф. Андреєвої. Чернівці –Київ, 2016. 284с.
33. Психологічне консультування: теорія та практика., 2011. / В.Г. Панок [та ін.] ; за заг. ред. І.М. Зварича, В.Г. Панка, В.М. Радчук; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича.
34. Романюк М., 2014. Співпраця психологічної служби і педагогів щодо подолання ПТСР у підлітків. Практичний психолог: Школа. №10..
35. Терещенко Л., 2014. Підвищуємо рівень стресостійкості дітей. Практичний психолог: Школа. №8.
36. Терлецька Л., 2007. Психокорекція засобами малюнку. К.: Главник. С. 144.
37. Туриніна О.Л., 2017. Психологія травмуючих ситуацій. К.: ДП "Вид. дім "Персонал".
38. Фромм Е., 2019. Втеча від свободи. Клуб сімейного дозвілля. Харків.
39. Яценко Т.С., Калачник І.В., Чернуха І.О., 2009 Арт-терапевтичні технології в роботі психолога. К.: Марич. 68 с.
40. Яценко Т.С., 2006. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика. К.: Вища школа.
41. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5. 5th edition.
42. Washington, DC : American Psychiatric Association, 2013.

43. Antas-Jaszczuk A. (2013) Явление депрессии у детей и молодежи в контексте установок родителей и опекунов // Spotkania ryskie. Zagadnienia pedagogiczno-psychologiczne w badaniach naukowych polsko-łotewskich / A. AntasJaszczuk., E Brodacka-Adamowicz., S. Nikitin (red.). UPH Siedlce.
44. Antas-Jaszczuk A. (2013) Theoretical and practical aspects of creative work of an educator / A. Antas-Jaszczuk // Current Trends in Educational Science and Practice VI. International proceedings of scientific studies, UŽICE, Serbia.
45. Bernard H. R. Research methods in anthropology : qualitative and quantitative approaches. Lanham, MD : AltaMira Press, 2006. – 803 p.
46. Breheny M., Horrell, B. & Stephens, C. (2020). A participatory journal/dialogue approach to narrative research illustrated using a study of informal caregiving. *Qualitative Research in Psychology*, DOI: 10.1080/14780887.2020.1716423
47. Carral M. & Tseliou E. (2019). Mapping Qualitative Research in Psychology across Europe: Contemporary Trends, *Qualitative Research in Psychology*, 16:3, 325-335, DOI: 10.1080/14780887.2019.1605276
48. Coughlin, Kevin Barry. (2013). An Analysis of Factor Extraction Strategies: A Comparison of the Relative Strengths of Principal Axis, Ordinary Least Squares, and Maximum Likelihood in Research Contexts that Include both Categorical and Continuous Variables. *Graduate Theses and Dissertations*. <https://scholarcommons.usf.edu/etd/4459>
49. Intensive cognitive therapy for PTSD: A feasibility study / Ehlers A., Clark D. M., Hackmann A., Grey N., Liness S., Wild J., McManus F. // Behavioural and Cognitive Psychotherapy. 2010. Vol. 38(04). P. 383–398.
50. Farnan JM, Snyder SL, Worster BK, et al. (2013). Online medical professionalism: patient and public relationships: policy statement from the American College of Physicians and the Federation of State Medical Boards. *Ann Intern Med*. 158(8)
51. Goldberg E. (2017). Executive Functions in Health and Disease. London: Academic Press.
52. Goldstein E. B. (2014). Cognitive Psychology: Connecting Mind, Research and Everyday Experience (4th ed.). Stamford: Wadsworth Publishing.
53. Hofstede G. (2010). Cultures and Organizations: Software of the Mind. – London: Mc Graw-Hill.
54. Kameron Kim S., Quinn Robert E. (2011). Diagnosing and Changing Organizational Culture. Based on the Competing Values Framework. Third Edition. Jossey-Bass: A Wiley Imprint.
55. McLeod, S. A. (2019). Qualitative vs. Quantitative research. *Simply psychology*: <https://www.simplypsychology.org/qualitative-quantitative.htm>
56. Gillian, K. (2019). The researcher's transference in psychoanalytically informed qualitative research, *Qualitative Research in Psychology*, 16:4, 602-623, DOI: 10.1080/14780887.2019.1577520

57. Rinpoche, Y. M., & Tworkov, H. (2014). *Turning Confusion into Clarity: A Guide to the Foundation Practices of Tibetan Buddhism*. Boston & London: Slow Lion.
58. Striedter, G. F. (2016). *Neurobiology: A Functional Approach*. New York: Oxford University Press.
59. Warren, M. A., & Donaldson, S. I. (2017). *Scientific Advances in Positive Psychology*. Santa Barbara and Denver: Praeger.
60. Was, C., Sansosti, F., & Morris, B. (Eds.). (2016). *Eye-Tracking Technology Applications in Educational Research*. Hershey: IGI Global.
61. Yadava, M., Kumar, P., Saini, R., Roy, P.P., & Dogra, D.P. (2017). *Analysis of EEG signals and its application to neuromarketing*. *Multimedia Tools and Applications*.